

ASCETICA.

In primis nosse, et curare debet, ut *vocatio sacerdotum sollicitè ac prudenter inquiratur*: intelligitur autem hoc loco *Vocationis* nomine nihil aliud, quam dispositio divinæ providentiæ, qua pro suo beneplacito quosdam homines seligit, et segregat ad opus Ministerii divini, ipsisque qualitates, et gratias ad id necessarias elargitur. Unde patet ex tribus potissimum indicis colligi posse vocationem. 1. *Ex impulsione divina* si scilicet post orationem crebram, aliqua pia opera (eo fine, ut Deus manifestet voluntatem suam) præmissa, bono fine (qualis est gloria Dei major, propria et aliena salus, et perfectio, non autem laboris fuga, spes questus, honoris occupatio, respectus humanus, etc.), ad hunc statum impelli sentiat. 2. *Dispositione naturali*: si videlicet mediis ad hunc statum necessariis (qualia sunt carentia irregularitatis, aut Canonici alterius impedimenti, doctrina sufficiens, vita irreprehensibilis, donum continentiae, et similia) sufficienter instructum se advertat. 3. *Approbatione humana*: eorum maxime, quos Dei loco veneramus (uti sunt Episcopus, Patres spirituales, Confessarii), quæ tunc saltem non modice ad vocationem certius cognoscendam conducit, quando ex prioribus duobus indicis non evidenter certitudo vocationis cognoscitur (LUD. ALBELUS, in *Sac. Chr.* p. I, c. III); cum enim, teste Sancto Gregorio, saepe mens de seipsa mentiarit, et fingat se de bono opere amare, quod amat (P. I, *past.* c. IX); merito ad mendacium hoc evitandum, aliena requiruntur consilia, illud quæ Salomonis hoc in negotio præ oculis habetur: Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, et ne innitaris prudentiæ tuæ. Pr. III, 5.

Nosse, et curare debet, ut *eadem Vocatio legitime suscipiatur*: ad quod tria necessaria sunt. 1. Ut cum *debita celeritate* arripiatur, ad imitationem Apostolorum, qui a Christo vocati, statim relictis omnibus secuti sunt illum. (LUC. V, 21.) 2. *Cum debita intentione*: ne scilicet fini bono et supernaturali, profanus atque terrestri, velut principalis adjungatur: sic enim, et alter finis bonus vitaretur, cum bonum non nisi ex integra causa, malum autem ex quolibet defectu oriatur. 3. *Cum amplissima grati animi affectione*: prout ipsius beneficii magnitudo re-

quirat. Certe in Sacerdotibus, vel maxime locum habere credendum est verissimum illud S. Bernardi effatum: Nihil ita displicet Deo præsertim in filiis gratiarum, quam in gratitudo.

Nosse, et curare debet, ut *scopus et perfectio vocationi præfata sufficienter intelligatur*: quæ in eo consistit, ut munera omnia ad Sacerdotalem statum pertinentia (qualia sunt, officii divini recitatio, Sacrificii oblatio, et si curam animarum habet, etiam prædicatio, ac Sacramentorum administratio) cum magna alacritate, diligentia, et constantia obeat, ita ut de eo dici queat, quod Pater æternus de similibus operariis S. Catharinæ Senensi dixit: Vere tales appellari possent alter Jesus Crucifixus Unigenitus meus, ex eo, quod assumpserint officium ejus. Ipse venit velut mediator, ut miseriam auferret, et ita pacificaret hominem, et mihi reconciliaret, tolerando multa patienter; ita faciunt isti cum desiderio cruciati sancto suo, qui mediatores efficiuntur cum orationibus humilibus, cum verbis exhortationis, et suam vitam sanctam proponunt omnibus in exemplum. Relucet in eis lapides pretiosi virtutum cum vera patientia, supportando defectus aliorum. Isti sunt hami, cum quibus capiunt animas. Alias vero eidem de similibus pastoribus dicebat: isti erant veri hortulani, qui sollicitè cum sancto zelo, ac timore Dei spinas peccatorum evelebant, plantando virtutum odoriferas in Ecclesia plantas: unde subditi vivebant virtuose cum sancto timore, quotidie crescentes velut odoriferi flores in corpore mystico S. Matris Ecclesiæ. *Dialog.* c. CXIX.

Nosse debet, et curare, ut *digne æstimetur talis vocatio*: inde enim non levis hauritur stimulus ad eandem sollicitè implendam. Porro hæc æstimatio concipi potest ex triplici capite. 1. *Ex dignitate* hujus status quæ tanta est, ut Vasquez non sine fundamento ex ipsius S. Thomæ doctrina petito doceat, constitui posse virtutis habitum ab observantia communi distinctum, circa cultum Sacerdotum, quod in eis sit specialis ratio dignitatis alterius generis, quam civilis. (LIB. I, *de ad. or.* c. I, n. 170.) 2. *Ex potestate*: quod enim datum non est Angelis (inquit S. Augustinus) concessum est hominibus. Sacerdos enim hoc ineffabile conficit mysterium, et Angeli confidenti quasi famuli assistunt. Super hoc tam insigni privilegio stupet cælum, terra miratur, veretur homo,

horret infernus, contremiscit diabolus, et veneratur quam plurimum angelica celsitudo. (In *Psal.*) Sed, et de altera potestate, scilicet absolvendi a peccatis, loquens S. Chrysostomus ait; Quidam hoc aliud esse dicat, nisi omnium rerum cælestium potestatem illis a Deo esse concessam? quorumcumque enim, ait, peccata retinueritis, retenta sunt? quænam obsecro potestas hæc una major esse queat? Ex privilegio huic statui concessis: qualia sunt immunitas a vectigalibus, a censu, a tutela, susceptione militum, a tribunali laicorum, et ut a nullo, nisi superiore, sine pœnæcommunicationis, graviter quoad corpus lædi possint (In *illud quodcumque ligaveritis etc.*), id quod clare Fabianus Papa indicavit dicens: Sacerdotes, quos Dominus suos esse voluit, non sunt leviter tractandi, nec lacerandi, vel temere accusandi, quoniam eorum causas sibi Dominus reservare voluit, et suo iudicio vindicare. (II, q. VII, c. eod.) Unde, et ipse Dominus, teste Anacleto Pontifice, sacri sui corporis tractatores a vilibus, ac reprobis, ac non idoneis personis infamare noluit, nec calumniari permisit, sed ipse proprio flagello Sacerdotes e templo eiecit. VI, q. II, c. eod.

Nosse debet, et curare, ut *eadem vocatio digne impletur*: juxta Apostoli monitum Obsecro vos, ego victus in Domino, ut dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis. (EPH. IV, 1.) Ad hoc autem præstandum duo requiruntur, nempe ut qualitates, et instrumenta ad functiones suas rite obeundas necessarias studiosè conquirat, et ut pericula, vocationis impletionem impediencia, fortiter ac generose removeat.

Primum ergo horum caput quod attinet, tria præcipue instrumenta necessaria sunt Sacerdoti. 1. *Magna*, id est, sufficiens scientia; ita in primis Deus indicavit, dum jam olim in Rationali iudicio doctrinam, et veritatem poni jussit, ut essent in pectore Aaron (EXOD. XXVIII, 30.): cæcos Sacerdotes a ministerio repellii jussit (LEVIT. XI, 17): præceptum æternum Leviticæ generationi posuit, ut haberent scientiam discernendi inter sanctum et profanum, inter pollutum et mundum, doceantque filios Israel omnia legitima ejus (LEVIT. X, 9): et tandem Sacerdotibus ignorantibus per Oseam dici jussit: Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi. (OSEÆ. IV, 6.) Eandem scientiam etiam non obscure requisiverunt Apostoli, et SS. Patres. S. Petrus

enim Ecclesiæ rectoribus scribens; Parati, inquit, esse debetis rationem reddere omni poscenti vos ad satisfactionem, de ea fide, quæ in vobis est. (I. *Petr.* III, 15.) S. Paulus Timotheo scribens: Attende, inquit, lectioni, et doctrinæ. (I. *Tim.* IV, 13.) S. Chrysostomus; Boni Sacerdotes, inquit, conversatio sine verbo tenet quidem sanctos in sanctitate per suum exemplum; adducere autem ignorantem ad scientiam non potest. (Hom. X, in *Matth.*) S. Isidorus ait, elaborandum esse Sacerdotibus, ut ignorantiam a se quasi pestem abjiciant. (*Dist.* XXVII, c. *ideo.*) Sanct. Leo: Si in laicis vix tolerabilis videtur ignorantia, quanto magis in his, qui præsent, nec excusatione digna est, nec venia. (*Disc.* XXXVIII, c. *eod.*) Denique ejusdem necessitatem ipsa experientia, et damna ex illius defectu exorta, satis ostendunt. Nam, ipsa Scriptura teste, propterea captivus ductus est populus, quia non habuit scientiam. (Is. V, 13.) Et iterum: Speculatoribus ejus cæci omnes, nescierunt universi, canes muti non valentes latrare, ipsi pastores ignoraverunt intelligentiam; ideo omnes in viam suam declinaverunt, unusquisque ad avaritiam suam a summo usque ad novissimum. (ISAIA LVI, 10.) Merito ergo S. Augustinus Fratres suos alloquens ait: Eia ergo, Fratres mei, qui pastores rationalium ovium noncupamini, festinate rapere non sophismata paganorum, non carmina Poetarum, non argutias Philosophorum, de quibus tam auditores, quam doctores reddituri aliquando sunt rationem, sed suavem illam Sapientiam Sapientiarum, sen Theologiam; hæc est enim Scientia Scientiarum, Angelorum feroculum, Archangelorum voluptas, Apostolorum gloria, Patriarcharum fiducia, Prophetarum spes, Martyrum corona, robur Virginum, Religiosorum refectio, Episcoporum vocatio, Sacerdotum cellarium, infantium exordium, viduarum alphabetum, conjugatorum pulchritudo, mortuorum resurrectio, æterna denique viventium protectio. Ad *FF.* in *trem.* ep. XXXV.

Secundum instrumentum Sacerdotis est *major prudentia*: hinc Christus Apostolis dixit: Estote prudentes sicut serpentes. (MATTH. X, 16.) Et iterum: Quis putat esse fidelis servus et prudens, quem constituit Dominus super familiam suam. (MATTH. XXIV, 45.) Et merito; cum enim prudentia sit moderatrix, et auriga virtutum, ornatrixque affectuum, et morum doctrix, num-

quam sine ea officium suum rite, atque secure peragere poterit Sacerdos. Hinc recte Sanctus Chrysostomus; Non solum, ait, mundum purumque Sacerdotem esse oportet, ut qui tali ministerio dignus habitus sit, sed etiam prudentem, et longo rerum variarum usu, experientiaque donatum, ut non minorem rerum secularium, quam mundani ipsi in mundo commorantes, cognitionem habeat. Lib. VI, de Sac.

Tertium instrumentum est *maxima sanctitas*, in puritate animi, et virtutum possessione, ac exercitio consistens: nam Sacerdotibus dixit Deus: Sancti estote, quia ego sanctus sum. (LEV. XI, 44.) Et iterum: Sancti erunt Deo suo Sacerdotes, et non pollutent nomen ejus; incensum enim Domini, et panes Dei sui offerunt, et ideo sancti erunt. (LEV. XXI, 6.) Hinc Moysi præcepit: Applicabis Aaron et filios ejus ad fores tabernaculi testimonii, et lotos aqua indces sanctis vestibus, ut ministrant mihi. Super quæ verba Sanct. Ambrosius discurrens ait: Si tanta in figuris opus erant, quid non fiet in veritate? discere Sacerdos, quid sit vestimenta tua ablu: discere, quid sit corpus mundum in administratione Sacramentorum afferre. Si populus sine ablutione vestimentorum suorum prohibere accedere ad hostiam suam, tu illotus mente pariter et corpore audes pro aliis supplicare, et ministrare? (L. I, *offic.* c. xxx.) Merito ergo Sanctus Bernardus exclamans: Væ, ait, iis qui ambulantes in carne, Deo placere non possunt, et placere præsumunt. *S. de conversion. ad Cleri.* c. xxvii.

Porro inter virtutes præ reliquis exiguntur a Sacerdote 1. *Devotio*: hæc enim, teste Bessæo, omnes illius deus, fulgor, ornamentum, majestas, et anima Sacerdotii, et potissimum illius trophæum, ac triumphus est. (*In præm.*) Certe Ezechiel inter abominatones, quas Deus ei ostendit, non iomerito etiam illam commemorat, quod viderit senes et canis conspersos tergum alfari obvertere, et ad templi januam respicere. (EZECH. VIII.) 2. *Castitas*: nam incorruptio facit proximam Deo, Salomone teste; hinc Christus discipulis dixit: Sint lumbi vestri precincti, et læcæ ardentes in manibus vestris. (SAP. VI, s. 20.) Et S. Paulus Timotheum adhortans: Exemplum esto fideium in verbo, in conversatione, et charitate, in fide, in castitate. (I. TIM. IV, 12.) S. quoque Augustinus: Omnibus castitas pernecessaria

est, sed maxime ministris Ecclesiæ altaris, quorum vita aliorum debet esse eruditio. (I. DOM. XV, post. Trin.) Et moritio; sic enim de Ethnicis sacrificiis cecinit Tibullus.

Vos quoque abesse procul jubeo, discedite ab aris. Quis dedit hesternæ gaudia nocte Venus. Casta placent Superis.

Si in veteri lege Sacerdotes pro populo hostiam offerentes debebant ab uxoribus separari, purificari, et nec vinum, nec siceram, aut aliud quid ad voluplates carnales excitans bibere audebant: Si Sanct. Paulus secularibus suavitatis abstinere ab invicem ad tempus, ut facilius vacent orationi; (I. COE. VII, 5.) si herbam, cui Agnus castus nomen est, quis tangens pudicus efficitur: si oves illæ, quæ circa Orientem versantes aromatis, cinnamomo, et caryophyllis pascuntur, corruptionem nesciunt; quanto magis Sacerdotis sacrificium infinitis periculum offerens, et ad orationem pro populo offerendam ex vocationis suæ instituto obligatus, lotiesque Agnum castissimum arboreumque vitæ sumens, ab omni luxuria abstinere debet? Hinc, teste S. Ambrosio, recte Sacerdotes apibus comparantur: quia sicut apes, castitatem corporis præferunt, cibum vitæ cælestis exhibent, aculeum legis exercent, puri ad satisfactionem, suaves ad refecionem, severi ad ultionem. 3. *Zelus animarum*: ita ut pro tessera sibi familiari habeat illud Regis Sodomorum dictum: Da mihi animas, cætera tolle tibi. (GEN. XIV, 21.) Ut velut bonus pastor animam suam ponat pro ovibus suis; (JO. X, 11.) dicereque jure possit cum S. Davide: Zelus domus tuæ comedit me. (PS. LVIII, 10.) Eum in finem certo sibi persuadeat, quod S. Chrysostomus non sine fundamento pronuntiavit, nimirum hoc nostræ salutis argumentum esse, et occasionem, si non solum pro nobis ipsis solliciti, sed et proximo utiles fuerimus, ipsum ad vitam veritatis manducantes. (HOM. III, in Gen.) 4. *Mansuetudo*: servum quippe Domini, juxta Sanct. Pauli monitum, non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes. (II. TIM. II, 24.) Id quod præcipue erga peccatores observandum dixit: Fratres, si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerantes invicem, alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi, (Gal. VI, 4.) qui Apostolis suis dixit: Discite a me, quia mitis sum, et humilis

corde, et invenietis requiem animabus vestris. (MATTH. XI, 29.) Hinc Deus in veteri Testamento, et Ecclesia etiam in novo, oleum in consecratione Sacerdotis adhiberi præcipit. Semper itaque Sacerdos sententiam Sanct. Bernardi ob oculos habeat: Discite, qui judicatis terram, esse debere vos matres, non vero Dominos subditorum vestrorum; ita vos gerite, ut amemini, non vero timeamini; si vero severitate interdum opus est, paternalis sit, non tyrannica. Patres vos gerite in reprehendendo, matres in defendendo, mansuescite, ponite feritatem, suspendite verbera, producite ubera, pectora lacte pinguescant, non typho turgescent. Cur tam graviter opprimitis, quorum sollicitudo, et cura vobis incumbit. (S. BEAT. in Cant. s. 25.) Caveant ergo Sacerdotes, ne ob neglectam hanc virtutem audiant quoniam a Deo; Vos autem cum austeritate imprecabatis eis, et cum potentia, et dispersæ sunt oves meæ. (EZECH. XXXIV, 4.) Sequantur potius consilium Robamio a senioribus datum: Si hodie obeliteris populo huic, et servieris, et petitioni eorum cesseris, locutusque fueris ad eos verba lenia, erunt tibi servi canedis diebus. (III. REG. XII, 7.) Est *Modestia, et gravitas*; quæ in tribus potissimum elucere debet, nempe in *vestitu*, ita ut, quemadmodum S. Hieronymus monet, vestis, nec salis munda, nec sordida, aut ulla diversitate notabilis sit, ne digito monstretur, et hoc vitio veritatur. (*Epist.* XXI, ad Eust.) In *verbis*: nam licet interdum honesta, jocosa, et suavia sint, tamen ab Ecclesiastica abhorrent regula: quomodo enim probare poterimus, quod in Scripturæ corpore nequam reperire est, inquit recte Sanct. Ambrosius. (L. I, *offic.* III.) Ino Sanct. Bernardus dicere ausus est: Nugæ inter seculares nugæ sunt: in ore Sacerdotis blasphemæ. Consecrasti os tuum Deo: talibus jam aperire illicitum, adsefacere sacrificium. (*In modo bene vie. ad Frat.*) In *moribus*: ita ut illud S. Augustini semper non tantum ob oculos habeat, sed reipsa impleat: In omnibus moribus vestris nihil sit, quod ejusquam offendat aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem. (*In regul.*) 6. *Liberalitas*: tam erga peregrinos, juxta Isaïæ monitum: Frange esurienti panem tuum, et egenos, vagosque induc in domum tuam. (Is. LVIII, 7.) Id quod Sacerdotibus præcipue convenit, teste Gratiano, ne sint de numero eorum, quibus in judicio dicitur: Hospes fui, et

non suscepistis me. (*Grat. dist.* XII, 21.) Tum erga *pauperes*: juxta monitum Nannetensis Concilii dicentis: Instruendi sunt presbyteri, pariterque admonendi, quatenus noverint decimas et oblationes, quas a fidelibus recipiunt, pauperum, et peregrinorum esse stipendia, atque ideo eadem non ut propria usurpanda, sed velut fidei commissa. (I. VOL. 3 p. c. x, *Con. Nannet.*) Aurum quippe, ut recte dixit Sanct. Ambrosius, Ecclesia habet, non ut servet, sed ut eroget, et subveniat in necessitatibus. (XII, q. II, *cod.*) Hinc Sanct. Bernardus ait: Quidquid Sacerdos præter necessarium victum, et vestitum simplicem de altari retinet, tuum non est, rapina est, sacrilegium est. Væ ergo, exclamat alibi, væ tibi clericæ, mors in olla, mors in tuis deliciis est, ideo præsertim, quia, quæ comedis, peccata sunt populi. (*Epist.* II.) 7. Tandem est *Taciturnitas*, et secreti præcipue custodia; Sacerdotes quippe Dei, hominumque sunt secretarii, unde tibi contingere putent, quod Alexander Ephætionis fecit, dum arcum quodpiam illi committens, simul ori anulum, quo secreti admoneret, impressit. Hic certe, vel maxime locum habet illud Moysis pronuntiatum: Vas, quod non habuerit operculum, nec ligaturam desuper, immundum erit. (*Num.* XIX, 15.) Hinc et mustela, quæ per aurem concipere, et ore parere dicitur, inter immunda animalia reputatur. (LEV. XI, 29.) Quare semper illud Paulinum Sacerdos usurpet: Audivi arcana verba, quæ non licet homini loqui. (II. COR. XII, 4.)

Alterum caput ad dignam vocationis executionem pertinet *est periculum fuga*: quorum quidem tria sunt præcipua, nempe, 1. *Divitiæ*: Sacerdotes quippe tales Dei adjutores, teste Sanct. Bernardo, esse oportet, qui marsupia non exhaureant, sed corda reficiant, et crimina corrigant: famæ provident suæ, non invident alienæ, qui non dedote viduæ et patrimonio Crucifixi, se vel suos ditare festinent: gratis dantes, quod gratis acceperunt: qui debeant fatigari quidem, sed non suffocari curiosis, et pretiosis. (L. IV, de *Confid.* II.) Et merito, quia, ut Sanct. Hieronymus optime dixit, quicumque Deum possidet, et cum Propheta dicit: Pars mea Dominus: nihil extra Dominum habere potest: ac si quid aliud habet præter Dominum, pars ejus non erit Dominus. Si enim aurum, argentum, possessiones, variam suppellectilem habuerit, cum istis parti-

bus Dominus pars ejus fieri non dignabitur. (XII q., l. c., eod.) Hinc, ut idem alibi dixit, ignominia Sacerdotis est, propriis studere divitiis; ut qui potius cum Apostolis dicere debet: Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te. (*Serm. lxxi, de modo bene vie.*) Et iterum: Habentes alimenta, et quibus tegamur, his contenti simus. Itaque tres præcipue occasiones devitit Sacerdos, in quibus lepram avaritiæ cum Giezi contrahere potest, nempe ab *importuna exactione salarii* (ne, dum nimis emungit, sanguinem eliciat, et ovium suarum a se animos avertat) a *munerum acceptione* (ut dicere olim cum solatio ilud Samuelis possit: Loquimini de me coram Domino, et coram Christo ejus, si de manu cujusdam munus accepi, utrum bovem cujusquam tulerim, aut asinum) ab *elemosynarum distributione, aut testamentorum executione*. (I. Reg. xii, 3.) ut prudenter monuit, Sanct. Basilius, dicens: Prætextu sublevanda pauperum inopia, provideto, ne fias studio inexplibili congerenda pecunie obnoxius, adeo, ut si quis afferat pecunias in usum inopum erogandas, ipse item certo cognoveris, aliquos fulcende vitæ præsidio destitutos, atque indigentes, ne fias studio are sunt pecunia; fac, consilio tuo tecum eat, ut adferat egenis fratribus erogaturus: neque contingat, ut, cum disperitendas ipse acceperis, earum affectu, conscientie nitor situm ducat avaritiæ, et inquinetur. (*Ep. ad Chilon.*) Certe Sanct. Philippus Nerius suus sapienter admonuit, ut si vellent fructum copiosum facere in aliis, a marsupis aliorum abstinerent. (*Vit. l. V, c. xv, n. 16.*) 2. Alterum, quod fugere studiose debet, est *vinum intemperanter haustum*: vinum quippe, et mulieres apostatare faciunt sapientes, teste Ecclesiastico: (*Ecc. xix, 2*) hinc olim in veteri lege, quando intrare debebant templum testimonii, a vino, et quod inebriare potest, abstinere debebant. (*Lev. x, 9.*) Et merito, cum nihil sequi, et auctoritatem minuatur, et mentem ad functiones Sacerdotiales ineptum efficiat, quam violentia; summaque confusio, et ignominia sit, Jesum Christum pauperem, Crucifixum, et esurientem fartis prædicare corporibus, jejuniorum doctrinam ruentes buccas, tumentaque ora proferre. (*Cap. Eccl. dist. xxxv.*) 3. Tertium quod præ aliis fugiendum est, *mulierum familiaritas* censetur: nam, ut sapienter Sanct. Hieronymus dixit, prima tentamenta clericorum sunt feminarum frequentes accessus: iste

sexus reprehensibiles exhibet clericos: quid tibi revera cum feminis, qui ad altare cum Domino familiaris? te in publico cuncti, te in agro rustici, aratores ac vitatores quotidie laerabunt, si contra depositum fidei cum feminis habitare contendis. Mihi crede, non potest toto corde cum Domino habitare, qui feminarum accessibus copulatur. (*Epist. ad Ocean.*) Hinc P. Ludovicus de Ponte merito sequentia documenta suggerit ad hoc periculum declinandum. (T. III, tr. II, c. IX, § II.) 1. *Ne habitet in eadem domo cum feminis, nisi quas antiqui Concilii Nicæni Canones permittunt, quales sunt mater, amita, Soror etc.* Qua de re egregie Sanct. Hieronymus: memento, inquit, quod una femina de Paradiso expulerit eum, quem Deus in ipso collocaverat: quare merito timere potes, ne tibi sit occasio discedendi ex Paradiso Religionis, et ipsius Ecclesie, ac proinde gloria Paradisi amittendi. (*In reg. c. de cast.*) 2. *Ne visitet feminas suspectas, aut ab iis visitari se sine causa gravi permittat*: ita idem Sanctus iterum suavitatis dicens: Hospitiolum tuum, aut raro, aut nunquam pedes terant, quia non potest toto corde cum Deo habitare, qui feminarum accessibus copulatur. Femina, quam bene videris conversantem, mente dilige, non corporali frequentia. (*Cap. Hospitiol. dist. xxxii.*) 3. *Ut nunquam solus, absque gravissima necessitate, cum sola maneat*: nam Sacerdos solus, teste D. Thoma, est dæmonium solitarium; eo quod non habens Custodem Angelum visibilem, qui ipsum coerceat, et retrahat ab his, que appetit, sibi ipsi est Dæmon. Nam Dæmon videns solum cum sola, statim occurrit, tamquam tertius ad illos sollicitandos, ac denique illos prosternit. (*Castill. l. III, hist. c. xxxvii.*) 4. *Ne tangat aut tangi se permittat ab ulla femina, nisi in casu ingentis necessitatis*: (S. GREG. I. IV, *Dial. xl.*) exemplo Sanct. Ursini Abbatis in agone jam constituti, et tamen mulieri aurem ad naves, ut deprehenderet, num adhuc spiraret, applicanti, dicens: Recede a me mulier, adhuc igniculus vivit: paleam tolle. (*PROV. vi. 27.*) Nimirum sicut non potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant, aut ambulare super prunas, ut non comburantur plante ejus; sic qui ingreditur ad mulierem proximi sui, non erit mundus, cum tetigerit eam. 5. *Ut etiam mynera et litteras ab illis missas non temere facileque admittat*: nam crebra munuscula, ait S. Hier.

ronymus, et dulces litteras et sudariola, et prægustatos cibos sanctus amor non habet: hæc enim omnia carnem sapiunt, et procul sunt ab amore casto. Quæ omnia ut tanto facilius præslet, amorem Dei animo suo firmiter inserere studeat; cum enim, teste S. Hieronymo, valde difficile sit, animam non amare rem aliquam, amore Spiritus carnis amor vincendus est, et unius desiderium, alterius desiderio mortificandum, ut, quantum ex altero minuitur, tantum alterum crescat. (*Epist. ad Eustoch. de cust. Virg.*)

Præcipuas porro istas, quibus ornatus esse debet Sacerdos dotes, breviter indicavit. S. Carolus Borromeus, dum dixit: Quam ab omni labe puros nos esse oportet, quam a perturbationibus animi alienos, quam castissimis moribus præditos, quam omni virtutum exemplo præstantes, quam divini cultus zelo accensos, quam salutis animarum cupidos et appetentes, quam doctos, omnique disciplina sanctæ peritos? (*Acta Mediol. p. 4, car. 486.*) Et idipsum etiam confirmavit Pontificale Romanum, dum in collatione Tonsuræ sic jubet orari: Oremus, Fratres charissimi Dominum nostrum Jesum Christum pro his familiis suis, qui ad deponendum comas caput suorum pro ejus amore festinant, ut donet eis Spiritum Sanctum, qui habitum Religionis in eis perpetuum conservet, et a mundi impedimento, ac seculari desiderio corda eorum defendat, ut, sicut immutantur in vultibus, ita dextera manus ejus virtutum tribuat eis incrementa. (*Pontific. Roman.*) Sed et ipse Christus has dotes significasse videtur, dum ad S. Birgitam dixit: Quibus (sacerdotibus) dedi quinque bona pretiosiora omni auro, scilicet conscientiam, intelligentiam super omnia irrationabilia, ut discernant inter bonum et malum; inter verum et falsum. Secundo dedi eis spiritualium rerum intelligentiam et sapientiam. Tertio dedi eis castitatem. Quarto temperantiam omnium rerum, et abstinentiam ad corporis moderationem. Quinto stabilitatem in bonis moribus, verbis et operibus. (*Revel. S. Birgit. l. I, lxx.*)

Nosse debet, quid corona capitis significet in sacerdote; neque enim, ut V. Beda scripsit, id tantum in coronam attendemus, quia attonsus ita est Petrus: sed quia Petrus in memoriam Dominicæ Passionis ita attonsus est, ideo et nos, qui per eandem passionem salvari desideramus, ipsius Passionis signum cum illo in vertice, summa videlicet

corporis nostri parte, gestamus. Et paulo post iterum ait: suo quemque in capite tonsuram ferre, ut se irrationales, et opprobria pro illo libenter, ac prompto animo sufferre, ipso etiam frontispicio doceant; ut corona vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se, semper expectare, proque hujus perceptione, et adversa mundi, et prospera contemnere, designarent. V. BEDA. V, *de gest. Anglor. xxxii.*

Nosse debet, quæ preparatio ad sacerdotium sit adhibenda; nimirum ea, quam S. Philippus Nerius indicavit dum cuidam interroganti, quantum preparatio ad Missam requireret temporis, respondit: Preparatio equidem necessaria, sed omnium excellentium est jugis sacerdotis integritas, ita semper viventis, ut quæcumque hora paratus sit dicere Missam, et communicare. (*Vit. l. I, c. xx, n. 37.*) Unde Tertullianus pariter ad nostrum inquit propositum: Ei offero optimam et majorem hostiam, quam ipse mandavit, orationem de carne pudica, de anima innocenti, de Spiritu Sancto profectam. *Tertull. adv. gent. c. xxx.*

Nosse debet, quam gratitudinem pro beneficio vocationis ad sacerdotium exhibere debeat: id quod breviter indicavit S. Bernardinus dicens: Quapropter, sicut super omne hominum genus propter hoc mysterium Deus vos honoravit; ita et vos eum super omnes diligere, venerari et honorare curate. S. BER. *Sen. l. X, s. xx, n. 2 c. vii.*

Nosse debet cur summa continentia, et castitas requiratur in Sacerdotibus, ut Origenes insinuat: Ante omnia, Sacerdos, qui divinis assistit altaribus, castitate debet æcingi. (*Orig. l. VI, in Levit.*) Nimirum cum omnes (Sacerdotes præcipue) templum simus Dei, illo in nos, et consecrato Spiritu Sancto, ejus templi ædificata, et aniles pudicitia est, quæ nihil immundum, nec profanum inferri sinat. (*Tertull. de cultu fem. S. Hieron. ad Tit.*) Hinc S. Hieronymus: Quid, inquit, Sacerdoti decentius, quam decor et puritas castitatis? sit pius, sit fervidus, sit humilis, sit devotus, sit quicquid vis, si non est castus, nihil est, altari non congruit. (S. Hier. *ad Tit.*) Clarius vero rationem offert S. Petrus Damianus dum ait: Niveus pudicitie candor effloreat in iis, qui sacris myteriis familiaribus appropinquat; nam quia dominicum Corpus in virginali utero coahuit, nunc etiam a ministris suis continentis pudicitie munditiam querit. S. PETRUS DAMIAN. l. II, ep. xx.

Nosse debet, cur specialiter venerandi sint Sacerdotes? nimirum ob rationem a S. Carolo Borromeo indicatam, dum ait : Dignitatem Sacerdotalem clericalemque, non a persona eorum, qui illam obtinent, sive nobili, sive humili genere nati sint, sed ab officii munere administrationeque pendere, nec propterea illos aestimandos esse, quatenus homines sunt, sed tanquam dispensatores mysteriorum Dei et hominis, quorum administratio illis commissa, ad populi salutem, et perpetuam utilitatem spectat. (*Acta Medii*. f. 547.) D. Chrysostomus vero verba illa *Pro Christo legatione fungimur*, exponens ita scribit : Quamdiu in hac sede sedemus, quamdiu habemus praesidentiam, habemus et auctoritatem, et virtutem, additque circumstantiam valde considerabilem, inquit : Etiam si minus indigni ; legati enim, quicumque ii fuerint, propter dignitatem legationis, multum honorem assequuntur. S. CHRYS. *ho. III*, n. 2. *Cor. II*.

Nosse debet, cur vitia Sacerdotum a privatis personis dissimulanda et tegenda sint, nimirum propter reverentiam isdem debitam, uti S. Franciscus indicavit, de quo sic scribit Mansi : Tradunt Annales Pratum Minorum, haereticum quemdam Sacerdotis Calholici hanc insidiantem famam propter concubinatam, populo dixisse, ne verbis ejus ullam adhiberent fidem, nullum illi praestarent respectum, reverentiam, aut obedientiam, siquidem manibus iis meretricibus Corpus Christi attraheret ; Sanctus itaque Franciscus periculum advertens, quod temerarius illius hominibus intentabat error, coram universo populo dieti Sacerdotis genibus advolutus, in haec prorupit verba : Si tales sint manus illius, quales iste dicit, nescio ; sed licet tale forent, scio, non posse inquinare virtutem divinatorum Sacramentorum. Quia ergo pro istas multa beneficia, et charismata populo Dei fluunt, eas exosculor ob reverentiam eorum, quae ministrant, et ejus auctoritate ministrant. (*Mansi disc.* XXVI, n. 5.) Hinc recte dixit Auctor Op. Imp. Numquid propter vilem terram pretiosum aurum contemnitur ? non, sed aurum eligitur, et terra contemnitur : sic et vos doctrinam accipite, et mores relinquit. (*Auctor. oper. imp.*) Et in eundem sensum S. Bernardinus : Nec a tua utilitate, inquit, te retrahat quorundam clericorum deformis vita, cum non despicias in tua necessitate candulam, alios quidem illuminantem, seque con-

tinue consumentem ; nec insuper despicias crucem in capite viae iter tibi monstrantem, nec tamen seipsam inde campana ad praedicationem alios vocans, nec tamen ipsa aliquando ad praedicationem descendens. S. BER. I, XI, *ar. II*, c. IV.

CONCEPTUS PRÆDICABILES.

Ex occasione thematis : *Nimis honorificati sunt amici tui Deus* : (*Psal. CXXXVIII*, 47.) explicari potest dignitas Sacerdotis. Et 1. ostendi, quomodo illos Deus honorarit, dum eos Principes super omnem terram constituit, duplicemque potestatem in suum corpus verum, et mysticum concessit, 2. Quantopere eos Angeli honorarint ; dum unus quidem S. Joannem adorare cum volentem prohibuit dicens : *Cave ne feceris, conservus enim tuus sum.* (*Apoc. XIX*, 10.) Alius autem clientem suum necdum Sacerdotem praecedere solitus, post Sacerdotium susceptum nunquam amplius praere voluit. 3. Quantopere eos sancti viri honorarint, et aestimant, id quod variis exemplis § v, allatis probari potest. 4. Quantum honorem ipsi etiam Imperatores, et Reges detulerint, praecipue Constantinus Magnus : etiamnum hodie deferant. 5. Quam honorifice de suis Sacerdotibus senserint, eosque tractarint Ethnici ; ex quibus omnibus facile colligi potest quantum honorem illis christiani deferre debeant. Ostendatur ergo, quibus officiis honorandi sint, nimirum 1. *Cogitatione* : magnam de iis aestimationem concipiendi, eorumque defectus et acta, quantum fieri potest, in melius interpretando, aut excusando. 2. *Verbo* : honorifice de illis et cum illis loquendo, neque unquam illorum famam aut honorem, vel minima detractio violando, exemplo Constantini Magni, qui integrum querelatum fasciculum contra Sacerdotes facturum in ignem conjecit. 3. *Opere* : tam cavendo ab omni injuria corporali, puta percussione, aliave laesione simili : tum exhibendo signa externa honoris debitaque stipendii, et charitatis officia praestando.

Ex occasione thematis : *Ecce constitui te hodie super gentes, et regna* : (*JEREM. I*, 10.) ostendi potest, quam vere deantur, Sacerdotes etiam ipsis Regibus praecellere, et quidem in tribus primariis capitibus, e quibus regia majestas potissimum colligi et aestimari solet. Videlicet 1. *Dignitate* : uti S.

Martinus, aliqui SS. Patres, de quibus supra dictum, verbo, et facto declararunt. 2. *Potestate* : cum terrestres Reges vinculi potestatem in corpora dumtaxat, Sacerdotes etiam in animas ; illi in terris, hi etiam in caelis exercent. Et praeterea etiam veri Corporis Christi producendi potestatem acceperint, qua potestas merito omnes alias potestates excedere dicitur, 3. *Utilitas* : cum Reges terreni Reipublicae solum in temporibus, Sacerdotes vero in spiritualibus et aeternis prosint. Deducantur ex hoc discursu tria corollaria. Primum pro Sacerdotibus, quantum aestimare debeant vocationem suam operanturque dare, ut eandem dignis operibus, virtutibusque exornent atque confirmet. Alterum pro parentibus, et cognatis Sacerdotum, quantum sibi gratulari debeant ob tantam filiorum exaltationem, precibusque suis apud Deum instare, ut gratiam vocationis exequenda necessarium filiis eorum largiri dignetur. Tertium pro aliis hominibus, ut scilicet, et hi cognoscent, quanto in honore habere Sacerdotes, eosque tanquam benefactores suos maximo reputare, colere, et amare debeant.

Ex occasione thematis : *Vos estis lux mundi* : (*MATT. V*, 14.) comparetur status Sacerdotalis luci. Et in prima quidem parte ostendatur, qua ratione ipsi vere sint in candela bro positi, dum per dignitatem Sacerdotalem super omnes alios homines sunt evecti. In secunda ostendatur, quomodo officium lucis exercere debeant, *purificando*, seu liberando homines a vitiis : *illuminando*, seu instruendo in rebus fidei, aliisque scitu necessariis : *calefaciendo*, seu ad amorem Dei ac proximi, aliarumque virtutum exercitium invitando. In tertia ostendatur, quibus instrumentis id efficere queant, nempe *splendore*, tam doctrinae, quam boni exempli, et *calore* sinceræ, et zelosæ charitatis, qua nihil efficacius est ad corda in omnem partem trahenda.

Ex occasione thematis : *Vos estis sal terrae* : (*MATT. V*, 13.) Sacerdotes salii comparentur. 1. Propter similitudinem proprietatum, nempe *candorem* (puritatis interioris) *siccitatem*, (id est vacuitatem omnis affectus inordinati erga res humanas velut fluidas, et transeuntes) *acrimoniam*, seu efficaciam ad omnes hominum actiones condiendas, Deoque sapidas et gratas efficiendas. 2. Quomodo salire corda hominum debeant, nempe *penetrando*, seu ad cor loquendo : *condiendi*,

id est adjuvando ut opera Deo grata efficiant : *exsiccando*, et conservando a putredine peccati, et periculis animæ. 3. Qua cautione salire debeant, videlicet *moderate* (nec nimis multum, nec nimis parum ; id quod aliquot instantiis, probari potest) *caute* (cavendo sedulo, ne evanescat ; si enim sal evanuerit, ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras, et conculcetur ab hominibus teste Servatore) (*MATT. V*, 13.) *sapienter* (id est, diligenter attendendo, ne, ubi acrimonia, et effectus salis, vel necessarius non est, vel inutilis creditur, ultro, et cum nocimento proprio et alieno obrudatur.

Ex occasione thematis, *Venite post me faciam vos fieri piscatores hominum* (*MATT. XIV*, 19) : excitentur Sacerdotes ad officium suum magni faciendum, et legitime administrandum. 1. Itaque ostendatur *Honestas* hujus piscationis, cum, teste S. Dionysio, omnium divinarum divinisimum sit cooperari Deo in salute animarum : *Utilitas*, tum ab ipsis piscibus, tum a Deo laborem premiante haurienda : *Jucunditas* ob praestantiam, et multitudinem piscium : *Facilitas* tum ex motivis enarratis, tum ex occasione semper obvia, tum ex instrumentorum copia causata. 2. Ostendatur, quo instrumento potissimum uti debeant ad piscationem hanc feliciter peragentiam, videlicet per *rete* constans tribus partibus 1. filis, inter se optime, et pro piscibus capiendis apte connexis, per quae, actiones et functiones Sacerdotales cum fervore et dexteritate obita intelliguntur, 2. *plumbum*, id est, humilitatem et diffidentiam in propriis viribus, 3. *Suber*, quod rete in alto sustinet, et confidentiam in Deo, et conjunctionem cum ipso significat.

Ex occasione thematis : *Ego sum Pastor bonus* : salutaris instructio ponitur potest Sacerdotibus, et 1. quidem dignitas eorum ostendi, tum ex praestantia officii, a summo Pastore Christo in ipsos tanquam vicarios translata ; tum ex ipsarum etiam ovium excellentia : tum ex praemii ob fidelem custodiam promissi magnitudine. 2. explicari possunt officia ad bonum Pastorem requisita, nempe ut ad *bona pascua deducat*, ut suo tempore diligenter *tondeat*, ut a Lupis aliisve periculis *defendat*, et si opus fuerit, etiam *animam pro ipsis ponat* : quae omnia in sensu spirituali explicantur, et quomodo a Christo observata sint, atque a Sacerdotibus curam animarum habentibus observanda, solide ostendatur.

Ex occasione thematis : *Sedens de navicula docebat turbas* (Luc. X, 3) : dici potest, Christum præter alias causas, etiam ideo videri turbas de navicula docuisse, ut ostenderet, vitam hominum navigationi similem, et hujus navigationis navarchos, seu præsidēs Sacerdotes esse. Itaque 1, ostendatur, quomodo vita humana sit navigatio, tum propter mundi, in quo degimus, amaritudinem, inconstantiam, flubilitatem : tum propter pericula assidua, quæ navigantes tum a *piratis* (diabolis insidiantibus) tum a *sirenibus* (mulieribus blandientibus) tum a *scopulis* (divitiis submergentibus) cum magno timore naufragii patiuntur. 2, ostendatur, naviculæ hujus dictionem sacerdotibus commissam, adeoque triplicem ab ipsis notitiam requiri, nempe *astorum caelestium*, id est, Dei, et Sanctorum, ut juxta illorum aspectum, influxum, et cursum, navim recta semita ad portum dirigant, atque perducant : *ventorum, et fluctuum, et periculorum*, id est, ut varios motus animi sapienter discernere, eosque placare queant : ut in fluctibus tentationem et tribulationem contra se et alios insurgentium, se aliosque dirigere et salvos servare sciant : et ut prædicta tria sirenium, piratarum, et scopulorum pericula studiosè tum pro se, tum pro aliis declinare et avertere possint. *Ipsius viæ ad portum æternæ felicitatis recta ducenti* : id est, ut sciant, quibus mediis felicitas æterna obtinenda sit, et tum ipsi ea sedulo adhibeant, tum alios ad illa constanter usurpanda persuadeant.

Ex occasione thematis : *Dominus autem præcedebat eos, ad ostendam viam per diem in columna nubis, et per noctem in columna ignis, ut Dux esset itineris utroque tempore* (Exod. XIII, 21). 1, Pulchre comparari potest vita Christianorum educationi Israelitarum ex Ægypto, tum propter infernalis Pharaonis, id est, *Diaboli*, cui per peccatum serviebant, sevilitatem et duritiam; tum propter *mare rubrum* sanguinis Christi pro nobis effusi apertum, hostesque in eo submersos; tum propter terminum terræ lacte et melle, id est, omni deliciarum et voluptatum caelestium genere, fluentis, ad quam ducuntur. 2, Ostendatur, duces hujus itineris esse Sacerdotes : qui proinde in primis debeant esse similes columnis, recti per intentionem ad Deum, *rotundi* per perfectionem vitæ *immobiles* per constantiam et fortitudinem in quibuscumque adversitatibus et insultibus demonstratam. Deinde per diem

deberent esse velut *nubes*, id est, tempore prosperitatis eos suo exemplo docere, quomodo humilitatem et subjectionem erga Deum conservare, sicut ex beneficiis Dei optatum fructum referre debeant. Denique tempore noctis, id est, adversitatis, velut *columna ignis* præcedere debeant, docendo suo exemplo, quomodo charitatem inter adversa exercere et conservare, sicut etiam in nocte iter suum ad caelestem Patriam continuare queant.

Ex occasione thematis : *Ite ad Joseph, et quidquid ipse dixerit vobis, facite* (Gen. XII, 55) : possunt Sacerdotes Josepho comparari. 1, Propter *similitudinem nominis*, quod idem, ac augmentum Domini significat, quia, et Sacerdotes præ aliis hominibus in scientia ac virtute excellere debent. 2, Propter *similitudinem officii*; quia sicut ille panem et frumentum Ægypto providit, et benigne ac liberaliter distribuit, omnesque ad se confugientes cum magna charitate ac benevolentia excepit, et non nisi quintam partem de frumento pro Rege exquisivit (Gen. XLVII, 24); ita, et Sacerdotes panem verbi divini, SS. Eucharistiæ, et honorum exemplorum, subjectis Christianis providere, distribuere, et quintam solum partem de frugibus inde excrecentibus pro Deo requirere debent, scilicet fructum majoris gloriæ diviniæ, reliquos vero quatuor (nempe fructum meriti, satisfactionis, impetrationis et gaudii ex bono opere oriri soliti), ipsi relinquere possunt. 3, Propter *similitudinem dignitatis* : ut enim Joseph proximus Regi fuit, eique a Rege dictum est. Tu eris super donum meam, et tui oris imperio cunctus populus obediet : uno tantum regni solio te præcedam (Gen. XLI, 40); ita et Sacerdotes quoad dignitatem Deo proximi sunt, uti fusi supra § 3, probatum est. Hortandi occasionem Auditores, ut, et sibi in variis occasionebus, præcipue indigentia verbi divini, sacramentorum, consolationis, dictum putent : *Ite ad Joseph*.

ALII CONCEPTUS.

QUALITAS. — Ingeniosa est illa Hugonis Card. super sequentia S. Pauli verba : *Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum*, facta observatio, dicentis : In hoc quod dicitur : *ex hominibus*; notatur, quod debet excedere vita Sacerdotis vitam plebis : et ideo quando

nostri ipsius ad divinum perpetuum cultum factam oblationem, primum pedem in domum Dei figimus, Psalmus XXIII, recitatur, in quo Psalmista interrogat, dicens : *Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto ejus?* moxque sine ulla hasitatione respondetur : *Innocens manibus, et mundo corde*. Causam vero ob quam hæc innocentia requiritur, Deus ipse subindicat, dum ait : *Eritis mihi sancti, quia sanctus sum ego Dominus*; ac proinde quando Episcopus clerico habitum sacrum imponit, hæc verba pariter pronuntiat : *Induat te Dominus novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia, et sanctitate veritatis*. HUGONIS CAR. IN C. V, *Heb.*

Nabuchodonosor rex ex toto Hebræorum populo, paucorum quorundam stirpis regie jussit fieri delectum, qui in ejus regia proxime sibi ab obsequiis assisterent; at vero audire, quibusnam illi conditionibus vestiti esse deberent : *De semine regio pueros, in quibus nulla esset macula, decoros forma, eruditos omni sapientia*. Quod si igitur Rex ille hunc in finem in eligendis raris adeo conditiones desideravit, longe utique æquius est, ut, qui pro domo Dei, pro templo, pro palatio Regis gloriæ ad sacrosanctum ejus ministerium eliguntur, viri sint vita immaculata, et irreprehensibili præditi. Ac proinde idem auctor subdit : Nullam debent habere maculam, neque in verbo, neque in cogitatione, neque in facto, neque in opinione, quia sunt pulchritudo Ecclesiæ, et si mali fuerint, totam deturpant Ecclesiam. MANSI, *disc. I, n. 3.*

Theodoretus, illum Psalmistæ textum : *Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis*, explicans, per hunc vultum Ordinem sacerdotalem intelligit, dicens : Sacerdotum Ordo, veluti quadam facies est Ecclesiæ, tanquam majori spiritus dignitate exornatus. Macula enim, vel labe, si in alia quacumque corporis parte resideat, non pari indecentiam, nec tanta apparet, sicut in facie; ita pariter defectus, vitia, scandala tantum in secularibus non pariunt præjudicium, quantum in Ecclesiasticis. THEON. PS. I, n. 3.

De Sacerdotibus Divina Sapientia ait : *Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei* (ZACH. VII, 8) : Unde per pupillam, Ecclesiastici intelligantur. Cui consonat epithetum a S. Isid. Pelus. Sacerdotibus attributum, hos namque oculos Ecclesiæ appellat.

Quis aulem adeo rerum ignarus est, qui nesciat quod in pupillis quilibet quantumvis minimus pulveris atomus dolorem, et detrimentum intolerabile adferat? in pedibus quidem, per quos in corpore mystico denotantur sæculares, lutum, et macula facile tolerantur, utpote qui continuo terram contingunt et terunt; at vero personæ Deo consecratae, quæ sunt veluti oculi; imo pupillæ ipsiusmet Dei, ne umbram quidem nævi admittere debent.

Ingeniosa profecto est illa Hugonis Cardinalis super illa Psalmistæ verba : *Prevaricantes reputavi omnes peccatores terræ*, facta observatio. Querit enim quomam species illa a Davide inter transgressores terræ, et alios, insinuatam distinctio? Etenim post rebellium Angelorum defectionem, qui peccatores terræ non erant, quid est qui nesciat, unicuique et solum culpæ, et peccati locum esse præsentem hanc vallem lacrymarum? ut proinde optime S. Bernardus dicat : Tuta habitatio Paradisus; nullum enim serpens antiquus in superna altum habere valet : cur igitur ait; Peccatores terræ? Domum vero respondet : Peccatores terræ dicit ad differentiam peccatorum cæli, quæ magna est, quia Adam peccavit in terra, et veniam consecutus est : Lucifer in cælo, et Diabolus factus est : sic et differunt peccata laicorum, et clericorum, qui in Ecclesiis peccare non formidant, Clerici sunt peccatores cæli, quia in domo Dei peccant, unde admirative conquiretur Dominus, Jerem. XI, *Quid est, quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?* Hugo, *Cardin. c. v, Mat.*

S. Augustinus textum illum Cantico : *Dentes tui sicut grex tonsarum*; ponderans, dicit : quid est, *dentes tui*, per quos loqueris? Dentes igitur Ecclesiæ, per quos loquitur Ecclesia : Quales dentes tui? Tamquam grex tonsarum; quare de tonsarum? quia sarcinas sæculi deposuerunt. (S. AUG. IN PS. XLIV.) Hugo de S. Viet. de tonsura clericali disserens, ait : Capillos ante præcidimus, et ab eis sensuum instrumenta liberamus, ut hoc signo curarum illecebras frequenter redeuntis, et cogitationes supervacua a cordibus nostris reseccare discamus. HUGO VICT. IN C. IV, *Cant.*

Deus olim in veteri Testamento ordinavit, ut omnia sibi offerrentur primogenita, tam de hominibus, quam de pecoribus, ita tamen, ut certa quadam monetæ specie redimi possent; verumtamen Levitas nulli

quancumque etiam pretio, redimi volebat, idque non quia illos nihili faceret, quin potius per hoc se illos summo in pretio habere demonstrabat, quasi dicere vellet: Levitæ redimendo nulla potest reperiri æquivalens moneta; vel etiam per hoc illis indicare volebat, quod, sicut ipse per nullum qualecumque pretium ad illis renuntiandum induci poterat, ita quoque justum sit, ut ipsi pro nulla re hujus vite se permittant induci ad ipsius renuntiandum, unde apud Ezechiel conqueritur, dicens: *Propter fragmen panis, et pugillum hordei violabam me*. Per hoc quoque, quod pro Levita nullam admittere volebat redemptionem vel litrum, insinuare iisdem voluit, se illos velle totaliter divino servitio suo addictos esse, absque eo quod se ad quamcumque aliam rem terrenam dverterent. MANS. *dis.* III. n. 7.

Increata sapientia, qua omnia in pondere, numero, et mensura disposuit, e numerosissimo Israelitico populo aliquo in summum designaturus Sacerdotium miraculosum adhibuit virgæ Aaronicæ signum, dum prius arida et sicca, confestim florescere cepit: sed ecce in processu modum: *Invenit geminasse virgam Aaron in domo Levi, et turgentibus gemmis eruperant flores, qui foliis dilatatis in amygdalas deformati sunt*. Numquid sufficisset aridi fructificatio ligni absque virgæ? Notate successum: primo namque virga dicitur sicca; exinde vero suas producere gemmas et flores; et tandem, dilatatis foliis, apparuisse amygdalas. In eo namque docemur, omnes per varios virtutum, et non minorum dumtaxat, sed et majorum Ordinum gradus ad Sacerdotium nobis concedendum fore, juxta illud Psalmistæ assertum: *Ibunt de virtute in virtutem, videbitur Deus Deorum in Sion*, merito equidem in Sion, ibi namque templum fabricatum erat. Unde Lyranus: *Germinat, inquit, flores, celebritate famæ, frondet veritate, fructificat sanctitate vitæ, et ideo sibi debetur dignitas vitæ sacerdotalis*. Num. XVII. 6. MANS. *disp.* v. n. 2.

Quando Judas traditor poenitentia ductus triginta argenteos retulit sacerdotibus, hi illos accipere detrectarunt, hanc allegantes rationem: *Non licet eos mittere in carbonem, quia pretium sanguinis est*. Quia vero eosdem ultro citroque in templum proiecerat, illos in rem collocarunt pietissimam, scilicet in rem collocarunt pietissimam, scilicet in emptionem agri figuli, in sepulchrum peregrinorum. Quod factum profecto omnes Ec-

clesiasticos docet, cum quanta anxietate et sollicitudine tractandi sint redditus Ecclesiæ, qui pretium sunt Sanguinis Christi: *Non licet eos mittere in carbonem, quia pretium sanguinis est*, id est, nequaquam sunt accumulandi aut erogandi ad locupletandum parentes. MANS. *disc.* XXXVI. n. 4.

In sacris Canticis dicitur: *Manus illius tornatiles aureæ*, quæ verba S. Greg. Nyssenus de manibus sacerdotalibus exponit; hæc enim deaurata, id est charitate prædita, et auro plenæ, atque insuper tornalites, id est, in torno elaboratæ esse debent; quod enim in torno elaboratur, ut plurimum rotandum est, et sphericum, cui si quid super inponatur, decedit subito: tales quoque Sacerdotum manus esse debent; neque enim aurum illis impositum in eis sistere et morari, sed in manus pauperum pro eorumdem sublevatione cadere debet. Unde S. Greg. Nazianz. ait: *Minime, fratres et amici mei, minime committamus, ut rerum earum, quæ nobis divino munere datæ sunt, mali æconomi et præposleri inveniamur: ne aliquin dicentem Petrum audiamus: Rubescite, qui aliena detinetis*. In sexta Synodo Romana sub Symmacho Papa habita, ita inter cætera dicitur: *Nec aliquo se ante tribunal Christi obstaculo muniat, qui a religiosis animabus ad substantiam pauperum delicta, contra fas, sine aliqua pietatis consideratione dispergit*. *Ibid.* n. 6.

Quærun nonnulli, cur in Rationali Aaronis, cui varii lapides pretiosi infixi erant, non etiam adamas repertus sit; sed et Sanct. Joannes pariter ut ex Apocalypsi deducitur, lapides pretiosos fundamentis cælestis Jerosolymæ injectos enumerat, nec tamen inter illos adamantem pariter nominat, cum tamen valore, æstimatione, et pulchritudine omnes alias gemmas forsitan longe superet. Cur igitur hunc inter alios pretiosos lapides omissum fuisse existimatis? Pro resolutione sciendum, quod gemmæ illa varias præfigurerint virtutes, quibus locupletatus esse debet Sacerdos; ac proinde ex singulari mysterio adamas aliis gemmis non annumeratur, quia symbolum est affectionis ad sanguinem, ad parentelam et consanguinitatem, a qua Ecclesiastici remotissimi esse debent; habet enim hæc gemma illam proprietatem, quod, tametsi nullo alio etiam ferro et chalybe frangi possit, attamen ab herici sanguine continuo frangatur. *Ibid.* *disc.* XII. n. 6.

Confestim, ut populus Israeliticus in deserto idololatrare cepit, Moyses de monte descendit, Deique contumeliati cultum, et honorem zelans, dixit: *Si quis est Domini, jungatur mihi; cumque omnes Levitæ se ipsi junxissent, præcepit iisdem, dicens: Ponat vir gladium super femur suum, et occidet unusquisque fratrem, et amicum, et proximum suum: ubi enim de religione agitur, non est respiciendus cognatus, quantumvis proximo sanguine junctus: Proximum Parentem Deum offenderant, inquit Tertulianus, ac proinde, eos in proximos cognatos desævire voluit. (TERTULL. c. III. *adv. Christi*.) At vero S. Ambrosius apposite quærit, cur Moyses Levitis præcepit, ut femur suum gladio accingerent, dicens: *Ponat vir gladium super femur suum?* quis enim gladium femori semper applicari ignorat? cur igitur hanc circumstantiam specificat? advertendum est igitur, quod, quia in femore origo est generationis, ideo Levitas femora gladio accingere jubet, id est, irreconciliabile adversus quemvis inordinatum erga consanguinitatem et parentalem affectum voluit adoriri bellum, ut contemplatione, atque amore reverentiæ divinæ premeretur omnis affectus necessitudinis; ex hoc autem facto tribus illa divinam promeruit benedictionem: *Ut detur vobis benedictio; quia tunc nos divinis benedictionibus dignos efficiemus, quando omni amore et affectu erga consanguineos superiores erimus*.*

DIGNITAS. — S. Bernardinus hanc conclusionem circa potestatem et dignitatem sacerdotalem stabilivit, dicendo: *Potestas sacerdotalis superat potestatem Virginis gloriosæ: hisque verbis dictis, ad Mariam Virginem se convertens, dicit: Virgo amorosa et benedictio, excusa me apud te, quia non obloquor contra te, cum veritatem, quam dixit Filius tuus, fatear coram te, et sacerdotium in templo ipse prætulit supra te. Etenim potestas Sacerdotum Virginis potestatem, juxta sanctum Bernardinum, in quatuor punctis excedit. Primo in brevitate; si enim quis clavem haberet, quæ quinquies circumversa, portam aliquam aperiret, hæc utique melior futura esset illa, quæ ad illam aperiredam octies circumvolvi deberet. Lingua autem Virginis clavem extulit Paradisi, et in octo dictionibus, tamquam in octo linguæ quasi clavis revolutionibus, aperuit eorum. Sanctus Bernardinus enim observat, quod beata Virgo octo verba protulerit, ut verbum Patris in sinum suum evocaret. Unde idem Sanctus*

ait: *Angelo nunciati respondit octo verba, scilicet: Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum; iisque dictis, Filius Dei in ejus utero præsens fuit. Ac longe major est in hoc Sacerdotalis dignitas et potestas, eum per quinque consecrationis verba janas aperiat Paradisi, atque de cælis ad terram Christum trahat. Secundo excedit potestatem Virginis in majoritate: nam cum Christus in utero Virginis venit, carnemque assumpsit, tanta brevitate circumactus est, ut, si jam conceptus in Virgine positus fuisset super palmam manus, vis eum humanus oculus percepisset, licet divinitus et anima et corpore, atque omnibus interioribus et exterioribus membris et lineamentis, perfecte completus esset; Sed ad Sacerdotis probationem verborum ejusdem dicitur Christus, tam magnus in manibus ejus, sicut in altissimo coelo regnat. Tertio excedit virgini potestatem in immortalitate; nam in ventre virginali mortalis fuit, in altari vero est impassibilis, et immortalitate dotatus. Quarto Virginis quoque potestatem antecellit in replicabilitate; nam, si B. Virgo milies replicasset illa sui consensus verba, scilicet: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi etc.* Filius Dei nunquam amplius de illa sumpisset carnem. Nam sicut impossibile est Patri producere aliud Verbum, pro eo quod Verbum suum genitum sit perfectissimum, totamque potentiam generandi exhaustit; ita in tempore impossibile est Matri posse parere alium Filium unigenitum Dei, cum per Christum in sua conceptione potentia concipiendi Deum, quæ secundum corpusulentam substantiam ab Adam in virginem descendit per lumbos patrum, ita exhausta sit, quod impossibile esset Virgini, alium Filium Dei generare; sed Sacerdos toties, quoties secundum ritum Ecclesiæ, consecrat Corpus Christi, toties descendit de coelo Filius Dei. S. BERN. t. I. s. xx. l. I. c. VII.*

SACERDOS MALUS. — Apud S. Mattheum de Salvatore nostro dicitur: *Veni in synagoga, et ecce homo manum habens aridam, et ait homini: Extende manum tuam, et extendit; et restituta est sanitati*. (MATTH. XII. 9.) Enim vero si Christus in synagoga eum, qui manum contractam habebat, tolerare non potuit, sed eandem miraculose sanare voluit, quanto majorem curam habebit, ne altaris sui ministri, qui sacratissimum ejus Corpus quotidie tractant, manus habeant aridas, et contractas? Observandum quoque, quod

Evangelista, dum nobis in synagoga infrimum ob oculos ponit, non representat alium qui Paralyticus, vel coecus, vel mutus, vel surdus sit, sed hominem manum aridam habentem; quæ utique omnia in figura contingebant; per hoc namque incarnata Sapientia nobis insinuare voluit, unum præcipue in Ecclesia morbum necessario curandum esse, et sanandum, scilicet tenacitatem Cleri in dispensandis redditibus ecclesiasticis, atque ideo Christus hunc hominem manum suam extendere iussit. Unde D. Chrysologus ait: Orate, fratres, ut sola synagoga tali debilitate fuscetur, nec sit in Ecclesia, ejus manum arefaciat cupiditas, contrahat avaritia, rapina debilitet, tenacitas negotium constringat, et si acciderit ipsam, adeat Dominum, et cito eam in opere pietatis extendat. S. CHRIS. s. LXII.

Si quando inter horrendam maris tempestatem, navis, cui, quis inest, periculum incurreret submersioni ob ventorum violentiam, et undarum fluxum atque refluxum, ipseque navis gubernator extremo luctaretur in discrimine, reliqui autem vectores tripudiarent seltive, nonne omnes amentes, fatuosque appellares? Hoc mare magnum de hoc sæculo astruit Psalmista, nosque Christiani per Dei gratiam omnes navem conscendimus Ecclesiæ; ut ad litus Paradisi adnavigemus: sed cheu! *Veni in altitudinem maris, et tempestas demersit me.* Quot equidem tentationum, periculorum, et discriminum procellas nos in abyssum usque demergunt? qui nostri sunt naucleri, qui hanc dirigunt navem, nisi Ecclesiastici? qualiter ergo quisquam nostrum gaudere, aut exultare præsumet, si quando eos humana fragilitas periclitari fecerit? MANSI, *disc.* XXV, n. 7.

MISCELLANEA.

QUALITAS. — Mens ex divino Spiritu ducta, et sufficienter firmata, adjungitur Deo. Simile enim ad ejus simile accedere necesse est. Quamobrem solus Sacerdos sapiens appellatur, solus enim est Dei amator, solus Deo preces effundere novit, solus Deum honorare scit, qui dignitatem non confundit, quique in primis hostiam seipsum producens, propriam animam quasi simulacrum quoddam edificat. HIEROCLES, *Lanciz. Opus.* XIII, n. 281.

Sacerdotes veteris legis accipiebant ex

victimis pectusculum, linguam, et ventriculum, ut, quemadmodum S. Hieronymus, ait, eorum tria officia denotarentur, per linguam concionatores, per pectusculum confessores per ventriculum sacrificia. *In c. II, Matth.*

Sacerdos sui curam negligens similis est naupegis arcæ Noe alios salvantibus, et interea diluvio pereuntibus; item aquæ baptismali, quæ alios abluit, et ad cælos transmittit, cum tamen ipsa sordes contrahat, et in terram effundatur. Similes quoque sunt facibus, seipsas, dum aliis lucent, consumentibus; aut Uriæ Hethæo, litteras mortem decernentes in sinu portanti. BESSEUS, *in proem.*

Moyse in tabernaculo labrum æneum de speculis mulierum fecit, ut monerentur Sacerdotes, seipsos prius ad morem mulierum solite inspicere, et, quæ non munda satis deprehenderint, studiose tollere. *Exod.* XXXVIII.

Origenes considerans mandatum, quo jubentur olim Sacerdotes arcam Dei humeris portare, ait, hoc ideo factum, ut significaretur, illos demum esse veros Sacerdotes, qui non tantum alios ad legem Domini servandam excitant, sed ipsi etiam eisdem humeros subjiciunt. *Ho. IX, in Josue.*

DIGNITAS. — Etsi lege divina olim Deus caverit, ne una tribus cum altera matrimonium iniret; Sacerdotibus tamen concessit, ut cum tribu regia, nempe cum tribu Juda contrahere possent, ne regia tribus supra sacerdotalem esse videretur. *Num.* XXXVI.

Sacerdotes sunt in Ecclesia luminare majus, quod præsit diei, id est, operibus spiritualibus; Reges autem sunt luminare minus, quod nocti, id est, operibus et rebus temporalibus, præsit. BESS. I. I, c. I.

Sacerdotes, teste Bessæo, sunt perfectionis specula, mundi Philosophi, Angelorum condiscipuli, populorum doctores, animarum pædagogii, religionis fulera, operarii in messem vocati, et patroni fidelium LUC. c. II. Aaronem Deus voluit triplici colore, nempe hyacinthino, purpureo, et cocceo vestiri, ut ostenderet, Sacerdotes dignitate et potestate, Angelis per celestem hyacinthi colorem significatis, et Regibus per purpuram indicatis æquales esse. *Ibid.* c. V.

Asinus Isidis Dei effigium portans, cum omnes coram se fletere videret, ideoque insolesceret, et supra alia bruta se efferret, Agaso latus tundens, non tibi, inquebat, sed

Isidi honor hic defertur. Idem sibi dictum Sacerdos putet. *ALCIATUS Embl.* VII.

Theodoretus observat, Sacerdotem pro suo peccato non aliam offerre hostiam debuisse, quam si populus universus idem peccatum admisisset, indicaretur, cum dignitate universo populo parem esse, graviusque censeret peccatum solius Sacerdotis, quam totius populi. *Q. I, in Lev.*

JUCUNDITAS. — Isidorus ait, virgam illam nucem, quam olim vidit Jeremias, typum et imaginem sacerdotii fuisse; nam, ut exterior nucis cortex asper et durus est, sed nucleus dulcis et sapidus; ita Sacerdotum status exterius quidem laborem ac difficultatem præfert sed interius jucundum ac gratum est. *L. I, XIV, epist. I.*

AUCTORES.

Franciscus Labata in locis communibus, Verbo: Sacerdos.

Nicolaus Lancizius to. II, opuse. XIII.

Petrus Bessæus in Regali Sacerdotio.

Ludovici Abelis Christianus Sacerdos.

Joannes Trithemius de Sacerdotum vita instituenda.

Ludovicus de Ponte tom. III, de perfectione.

Jacobus Marchantius in horto Pastorum de Virga Aaronis florente.

SACRIFICII MISSÆ OBLATIO.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est actus Religionis, quo, Deo tanquam supremo Domino, Corpus et Sanguinem Filii sui incremento modo offerimus. (*PED. CHR. p. I, c. IX, § 2.*) Unde nulli unquam Sanctorum, sed soli Deo, offerri potest, ut Concilium Trident. expresse docet. *Sess. XXII, c. III.*

Christus Corpus et Sanguinem suum sub speciebus panis et vini Deo Patri obtulit, et sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit, et eisdem eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: *Hoc facite in meam commemorationem.* Etsi semel seipsum in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur; quia tamen per

mortem sacerdotum ejus extinguendum non erat, in cœna novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinquere Sacrificium, quo eruentum illud semel in cruce peragendum representaretur, ejusque memoria in finem usque sæculi permaneret, Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus et Sanguinem suum sub speciebus panis et vini, Deo Patri obtulit. *CONC. TR. sess. XXII, c. I.*

Fuit autem Christus non solum Sacerdos, et hostia sed Sacrificium quoque, quia, ut ait Augustinus I. IV, de Trinit. omne Sacrificium visibile est invisibilis Sacrificii Sacramentum, id est, sacrum signum. Ideo expositio, qua Christus tam infallibiliter se exposuit in extremis in hostiam et sacrificium, tam in isto Sacramento, quam in crucis patibulo, signum est illius ineffabilis expositionis et sacrificiationis, qua Spiritum suum jugiter immolavit Deo Patri pro nobis in templo latissimo cordis sui, in quo se ipsum obtulit a conceptionis suæ instanti, usque ad horam mortis; universa, qua dixit, fecit ac pertulit, pro nostra agendo et patiendo salute, ad gloriam Patris. Omnia namque, quæ Christus fecit ac passus est, meritoria nobis fuerunt. Ideo tota vita Christi in sæculo quasi una solemnissima Missa fuit, in qua ipse fuit altare et templum, Sacerdos et hostia. *DIOM. CARTH. I. de vita curat, art. XVI.*

Sacrificium Missæ a tribus offertur, a Christo, ab Ecclesia, a Ministro; sed non eodem modo; Christus enim offert primarius Sacerdos, et offert per Sacerdotem, hominem ut per suum proprium ministrum; Ecclesia non offert, ut Sacerdos per ministrum, sed ut populus per Sacerdotem. Itaque Christus per inferiorem offert, Ecclesia per superiorem; Sacerdos enim quatenus talis, major est reliquo populo, quippe qui ut mediator quidam pro populo apud Deum intercedit, nec est proprie in ea re minister Ecclesiæ, sed Christi Principalis. *BELLAR. I. II, de Missa, c. IV.*

Queritur, quare Missa sic nominetur, etsi in omni Sacrificio mittatur hostia? Respondet, Missa dicitur, quia mittitur cœlestis missus, Cœlestis ille missus (sicut exposit Innocentius) est magni consilii Angelus. Iste mittitur ad consecrandum, quia iste est Sacerdos invisibilis, qui consecrat, et confi-